

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 1996/23
KARAR NO : 1996/65

ÖZET: Kamulaştırma işlemi tamamlan-
madan, taşınmaz üzerindeki binanın
yıkılması nedeniyle uğranılan zara-
rın tazmin edilmesi istemiyle açıla-
davanın, adli yargı yerinde çözümlen-
mesinin gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : Şaban Zorlu mirasçıları Şerife, Şükrü, Halil,
Hamdi, Mehmet Zorlu, Vasfiye Cangöz ve Gül-
sen Ünsal

Davalı : Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığı

O L A Y : Davacı, Kayseri Yenice İsmail Mahallesinde,
177 ada, 107 parselde kayıtlı evin bulunduğu taşınmazın, Kayseri Bü-
yükşehir Belediyesince, Mimar Sinan Parkı yapılması amacıyla kamulaş-
tırılmasına karar verilerek, taşınmaz üzerinde bulunan evin yıkıldı-
ğı ve enkazının götürüldüğünü, yıkım işinin başlamasıyla binanın vasıf-
larının ve değerinin mahkeme kararı ile tespit ettirildiğini ileri
sürerek, muhtesat bedelinin tazmin edilmesi istemiyle, adli yargı ye-
rinde 4.6.1991 tarihinde dava açmıştır.

KAYSERİ 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 5.11.1993 gün ve E.91/
377, K.93/659 sayıyla, davanın kabulüne karar vermiş; temyiz edilen
karar, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 20.6.1994 gün ve 3353-5725 sayı-
lı kararıyla; yıkım işinin 3194 sayılı Yasa'nın 39. maddesine göre
yapıldığıнын ileri sürüldüğü, bu nedenle davanın idari yargı yerinin
görevine girdiği gerekçesiyle mahkeme kararını bozmuş, bozma kararı-
na uyan mahkeme 7.11.1994 gün ve 682-740 sayıyla, görevsizlik kararı
vermiş, bu karar temyiz edilmiyerek kesinleşmiştir.

Davacı aynı istekle 22.2.1995 tarihinde idari yargıya baş-
vurmuştur.

KAYSERİ İDARE MAHKEMESİ; 7.12.1995 gün 195-1241 sayıyla:
Büyükşehir Belediyesinden alınan 24.7.1995 tarihli cevabi yazıda: Da-
va konusu taşınmazın bulunduğu mevkiin Kayseri Belediye Encümenince
kamulaştırılmasına karar verildiği, sonradan bu yerin Kocasinan ilçe-
si sınırlarına girmesi nedeniyle kamulaştırmadan vazgeçildiği, dola-
yısıyla kesinleşmiş bir istimplâk kararı bulunmadığı, diğer taraftan
sözkonusu binanın maili inhidam olduğu için yıkılmadığı, Asliye Hukuk
Mahkemesi dosyasındaki maili inhidam raporlarının kapı numarası 8 olan
ve başkalarına ait bulunan bina ile ilgili olup, davacıya ait evin
numarasının ise 6 olduğu ve yıkımın herhangi bir idari işlemde kay-
naklanmadığının bildirildiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş,

.../...

karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Dosyalar davacının, olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemine ilişkin 4.3.1996 tarihli dilekçesi üzerine, idare mahkemesi başkanının 5.3.1996 gün ve 195 sayılı yazıları ekinde Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

Böylece, 2247 sayılı Yasanın 14. maddesinde öngörüldüğü şekilde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Selçuk Tüzün'ün Başkanlığında, O.Hulusi Mustafaoğlu, Süleyman Sezen, Nursel Aymakoğlu, Zafer Kantarcıoğlu, Dr.Erol Alpar ve Ertuğrul Takanın katılmaları ile yaptığı 8.4.1996 günlü toplantıda, raportör Hâkim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. İlhan Dinç'in, adli yargı yerinin görevli olduğu yolundaki yazılı düşünceleri doğrultusundaki sözlü açıklamaları da alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava, kamulaştırma kararı kesinleşmeden yıkılan evin enkaz bedelinin tahsil edilmesi istemiyle açılmıştır.

4.11.1983 gün ve 2942 sayılı Kamulaştırma Yasası'nın 1. maddesinde kamulaştırma: Devlet ve kamu tüzel kişileri tarafından kamu gücüne dayanılarak, kamu yararı için gerekli ve özel kişilere ait taşınmaz malların ve kaynakların, kanunda gösterilen esas ve hükümlere göre yetkili organlarca verilen karar uyarınca, parası peşin ödenerek mülkiyetinin alınması veya irtifak hakkı kurulması olarak tanımlanmıştır.

Aynı Yasa'nın acele işlerde elkoymaya ilişkin 16. maddesinde: Kamulaştırma işlemlerine ilişkin yürütmenin durdurulması kararı verilmedikçe veya kamulaştırma 6. maddenin son fıkrası uyarınca yapılmış ise davaların sonucu beklenmeksizin, kamulaştırılması yapılan taşınmaz mala hemen el konulmasına idarece zorunluluk görüldüğü hallerde, taşınmaz malın takdir olunan kıymeti milli bankalardan birisine yatırılarak makbuzu, ilgili belge örnekleri ile birlikte mahkemeye verilip, taşınmaz malın durumunun tespiti istenir denilmektedir.

Öte yandan belediye, beldenin ve belde sakinlerinin yerel toplumsal ve medeni gereksinimlerini düzenlemekle yükümlü bir kamu kurumudur. Belediyenin kamu gücünden kaynaklanan, kamu yararına olan faaliyetlerinde özel kişilere ait taşınmazlar üzerinde belli koşullarla tasarruf hakkı bulunmaktadır. 1580 sayılı Belediye Yasası'nın 83.maddesinin 3. bendinde, kamulaştırma kararı alma yetkisinin Belediye Encümenine ait olduğu belirtilmiştir.

2942 sayılı Yasa'nın 25. maddesinde ise: "hakların kullanılmasında borçların yerine getirilmesi bakımından kamulaştırma işlemi mal sahibi için 13. madde uyarınca yapılan tebligatla, idare için tebligata çıkarmakla başlar..." denilmektedir.

Dosyanın incelenmesinden Kayseri Büyükşehir Belediyesinin idare mahkemesine gönderdiği 24.7.1995 tarihli cevabi yazıda: Dava konusu taşınmazın bulunduğu mevkiin 11.6.1985 gün ve 2043 sayılı encümen kararıyla kamulaştırma kararı alınarak takdir komisyonunca değer takdir yapıldığı, ancak bu taşınmazın Kocasinan Belediyesi sınırları içinde kaldığı anlaşılınca, encümenin 7.6.1990 gün ve 1432 sayılı kararı ile kamulaştırmadan vazgeçildiği, 1985 tarihli kamulaştırma kararının kesinleşmediği, binanın 1987 yılında yıkıldığı ve bina hakkında maili inhidam raporu bulunmadığı bildirilmiştir.

Bu durumda, kamu kurumunun, Kamulaştırma Yasası hükümlerine uymadan şahısların malına zarar vermiş olmaları haksız fiil niteliği taşıdığından bu tür davaların çözümü adli yargının görevine girmektedir.

Nitekim Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11.2.1959 gün ve 58/17, 59/15 sayılı kararının III numaralı bölümünde bu görüş benimsenmiştir.

Açıklanan nedenlerle, davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi, Kayseri 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle Kayseri 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 5.11.1993 günlü, E.91/377, K.93/659 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 8.4.1996 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Selçuk TUZUN

Üye
O.Hulusi Mustafaoğlu

Üye
Süleyman Sezen

Üye
Nursel Aymakoğlu

Üye
Zafer Kantarcıoğlu

Üye
Dr.Erol Alpar

Üye
Ertuğrul Taka

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan